

Optužnice, procesi i presude (ne)smetaju (3): Jesu li u Međimurju uistinu slijedili primjer metropole i države?

👤 Ivica Kruhoberec | 🕒 30.11.2021. u 23:46h | Objavljeno u [Aktualno](#)

www.adventuvarazdinu.com

26.11.2021.-6.1.2022.

Ili je ipak nešto drugo posrijedi?

Zašto su Međimurci opet birali korumpiranog župana, slijede li samo primjer metropole i države, koju vodi okrivljena stranka, pitanja su iz (pre)smjelog osvrtu komentatora jednog od vodećih naših medija nakon što je Matija Posavec u nedjelju, prema očekivanjima, pobijedio, i to sa skoro 80 posto glasova od 27.615 birača, koji su izašli u prvom krugu izvanrednih izbora za župana Međimurske županije, koja ima ukupno 95.289 birača.

Posavec, kao što ukazuje i spomenuti komentator, nije jedini kandidat za župana, gradonačelnika ili načelnik koji je uspio pobijediti konkurenciju, unatoč istrazi ili istragama koje se vode protiv njega, odnosno optužnici pa čak i presudi. I to ne bilo gdje, nego i u glavnom gradu. Kako to?

Milan Bandić, koji je u svibnju 2000. prvi put od strane vijećnika izabran za gradonačelnika Zagreba, uspio je pobijediti i na izravnim izborima 2017. godine, unatoč istragama i optužnici, i to s višemilijunskom štetom, a ne s nekoliko tisuća kuna. No, malo tko je u javnom prostoru problematizirao Bandićev vođenje Zagreba i status optuženika nakon njegove zadnje izborne pobjede, a prije tog izbora gotovo nitko. I to ne samo u medijima, nego čak i među političkom konkurencijom, iako je to najmanje što bi se očekivalo. Zašto je to (bilo) tako? Je li uistinu glasanje za „korumpirane političare postala uobičajena pojava u zemlji u kojoj je politika odavno stigmatizirana, a povjerenje u pravosuđe i institucije odavno na niskim granama”? Ili neki samo (pre)smjelo i pojednostavljeno zaključuju, budući da nitko nije kriv, dok se to pravomoćno ne utvrdi?

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala (USKOK) donio je 2014. dva rješenja o istragama zbog zlorabe položaja i ovlasti u kojima je prvookrivljeni bio zagrebački Milan Bandić. Jedno, prosinačko rješenje odnosilo se na tzv slučaj Štadnovi, budući da ga se teretilo da je priskrbio korist od oko 300.000 kuna udruzi "U ime obitelji", kojoj bi omogućio besplatno korištenje većeg broja štandova, odnosno tiskanje letaka i plakata te snimanjem i emitiranje spotova za raspisivanje referenduma "Birajmo zastupnike imenom i prezimenom".

A dva mjeseca prije toga USKOK je u tzv aferi Agram donio rješenje o istrazi protiv Bandića i još 15 osoba zbog dodjele poslova zbrinjavanja otpada jednog zagrebačkom poduzeću bez provedbe javnog natječaja (šteta za Grad Zagreb bila bi 2,4 milijuna kuna), zatim pogodovanja drugom poduzeću kod zamjene zemljišta (12 milijuna kuna) i neplaćanje poreza za uplate na izborni račun nakon roka (šteta 5,6 milijuna), kao i kaznenih djela trgovanja utjecajem jer bi omogućio nezakonitog korištenja službenog automobila, odnosno nezakonito postupio prilikom zapošljavanja u Gradu Zagrebu i Zagrebačkom holdingu bliskih mu osoba, iako one nisu zadovoljavale uvjete.

Prilikom otvaranja listopadske istrage, Bandić je odveden u Remetinec iz kojeg je izašao u studenom nakon što je obećao da neće utjecati na svjedoke, ali i jamčevinu od 15 milijuna kuna, najveću u Hrvatskoj, koju je uplatio njegov odvjetnik Marijan Hanžeković, vlasnik tadašnjeg EPH, sunakladnika dnevnog lista.

Nakon završetka istraga, odnosno odluke suda da može biti gradonačelnik unatoč njima, optužnice protiv Bandića postale su pravomoćne 2015., iako njihovo potvrđivanje nije išlo glatko. Ništa bolje nije bilo ni sa sudskim postupcima. Štoviše, niti jedan nije pravomoćno završen ni do ovogodišnjih lokalnih izbora (u slučaju Štandovi 2018. Bandić je nepravomoćno oslobođen), odnosno Bandićeve iznenadne smrti, a kamo li do svibnja 2017., kada je, unatoč svemu opisanom, ušao u izbornu utrku za svoj šesti mandat gradonačelnika. I, dok se čekao pravorijek suda, ponovno je pobijedio.

Bandićeva je zadnja pobjeda, međutim, bila tijesna. Nakon što je u prvom krugu dobio najviše glasova, 101.828 ili 30,87 posto onih koji izašli na izbore, ušao je s Ankom Mrak Taritaš u drugi krug te dobio 147.680 glasova ili 51,79 posto. I njegova Bandić Milan Stranka rada i solidarnosti 365 dobila s koalicijskim partnerima najviše mjesta u Gradskoj skupštini, 14 mjesta pa je većina sastavljena sa sedam vijećnika HDZ-a i vijećnicima s liste grupe birača na čelu s Brunom Esih i Zlatkom Hasanbegovićem.

Zašto je, makar i tijesno, Bandić 2017. pobijedio, iako je na izbore ušao s teretom optužnica i istraga, ali i bježanja od policije i pokušaja podmićivanja, (prividnog) razvoda da bi lakše došao do stana i dr? Zbog šutnje, odnosno neosvijestjenosti javnosti.

U javnom prostoru gradonačelnikov se status optuženika, jednostavno, nije problematizirano ili barem ne dovoljno, ali se zato pratio gotovo svaki Bandićev korak. U mjesecima pred izbore u koje je ušao, kako se naglašavalo, pod sloganom 'Živim Zagreb', pisalo se da je „OTVOREN BRITANAC: Bljesnula fontana – uz gradonačelnika Bandića u pogon ju pustila časna sestra“, zatim da je „BANDIĆ PRONAŠAO NOVU LOKACIJU ZA CRKVU NA SAVICI“ te da 'očekuje odgovor Kaptola', kao i da je obišao „LEGENDARNU KAVANU U CENTRU ZAGREBA“. Ipak, najveću pozornost mediji su posvećivali njegovom boravku u bolnici neposredno pred izbore pa se pisalo da je „MILAN BANDIĆ DOŠAO NA SV. DUH NA OPERACIJU HERNIJE Ignorirao savjet liječnika i dizao lonce s grahom, a u bolnicu došao s košarama punim voća“, odnosno da je „neumorni zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, koji je u ponedjeljak 1. svibnja u kasnim večernjim satima završio na operaciju preklještenih kile, preko svog Facebooka profila, uz dvije fotografije, poručio je da je živ i zdrav te svima zahvalio na podršci“.

Tek između ovakvih napisa - kojih u Međimurju, usput rečeno, nije bilo jer tijekom kampanje Posavec nije bio župan, budući da je dao ostavku na početku istrage i tako izzvao izvanredne izbore - izvještavalo se kratko o odgađanju nekog Bandićevog ročišta ili da su mu odvjetnici otkazali punomoć. No, nije se na tome stalo. Nakon što je 2017. po šesti put pobijedio na izborima za gradonačelnika, otišlo se korak dalje. Ili više.

-Bandićevo je djetinjstvo bilo tegobno, na način kakav je danas teško zamisliti. Bandići su bili toliko siromašni da nisu imali ni za fotografiranje - zato danas nemaju fotografija kao uspomena iz djetinjstva. Obitelj je bila pobožna, kao i većina u Hercegovini, dio je jednog od opsežnijih priloga o njemu nakon izborne pobjede.

Jesu li ovakvi napisi posljedica slobodne procjene i promišljanja da su otvaranja fontana i djetinjstvo Bandića bitniji od problematiziranja njegovog usporednog obnašanja dužnosti i odlazaka na sud, i to zbog zlouporabe te dužnosti i javnog novca? Ili je to možda posljedica toga tko je, primjerice, Bandiću platio jamčevinu ili da samo Grad Zagreb, bez svojih tvrtki i ustanova, godinama daje milijune „gradskim“ medijima putem medija za objavu sadržaja od „interesa Grada Zagreba“? Naime, sve do prije dvije godine, godišnje se radilo o desetak milijuna kuna, odnosno tijekom deset godina 110 milijuna kuna, kao što se vidi iz izvješća na službenim [stranicama](#), odnosno tablici u nastavku.

Dok je međimurski HDZ ovog studenog poručio da ne misli izaći s kandidatkom na izbore na kojem je i osumnjičenik, zanimljivo je i znakovito da, kao ni mediji, ni politički konkurenti nisu na prethodnim zagrebačkim izborima problematizirali, a kamoli Bandiću predbacivali to što se vuče po sudovima pa i Remetincu, i to ne jednom, već dva puta, budući da je pritvoren i zbog utjecaja na svjedoka, ali ga je Ustavni sud za to amnestirao.

Ma što (sve) bio razlog, ni mediji ni političari nisu u slučaju Bandića spominjali političku odgovornost kakva se viđa u zemljama dulje demokratske tradicije, kada se odlazi s javnih funkcija i zbog „sitnica“. Štoviše, čini se da Bandiću njegovi konkurenti išli i na ruku jer ničem za što ga se teretilo nisu pridavali značenje. A koliko je važna upravo osjetljivost na političkoj sceni, vidi se zorno na primjeru Sebastiana Kurza, koji je dao ostavku na mjesto austrijskog kancelara ne kad je pokrenuta istraga protiv njega, već kada je izgubio potporu koalicijskih partnera zbog interesa za „usmjeravanja“ javnog novca medijskoj kući.

Naravno, sudbina Bandića, kao ni drugih optuženika na izborima, nije bila (samo) u rukama drugih političara, nego (i) građana. Na izborima ne bi pobijedili da im je dovoljan broj građana zamjerio to što im se optužnicama predbacivalo, odnosno da vjeruju kako su napravili nešto uistinu neprihvatljivo. Kako je to moguće, kad gotovo 90 posto optužnica DORH-a završava osuđujućim presudama? Umjesto odgovora, protupitanje: kome će većina prije vjerovati, USKOK/DORH-u koji jedom u nekoliko godina službeno objave da je pokrenuta istraga ili podignuta optužnica ili otkrivenom političaru koji koristi svaki trenutak govori da je nevin i vrijedan, i tako godinama? Kako da se građani, uostalom, osvijeste i zauzmu stav o nečem novim sa čime se susreću, kao što su optuženi na izborima, kad se o tome javno ne diskutira? Ili se čak i ne može znati zašto su nepravilno osuđeni jer sud ne želi objaviti cjelovitu nepravomoćnu presudu

protiv političara? Kako može steći povjerenje javnosti takav sud? Kako vjerovati u njegov pravorijek, koji se još k tome godinama čeka?

Šutnja medija, javnih osoba i institucija o presudama, optužnicama, optuženima i posljedicama njihovog izbora - odnosno tek stav da je svatko nevin dok nije pravomoćno osuđen, za što trebaju godine pa i desetljeće - s vremenom je ipak otvarala prostor za nove političke snage, koje su političkoj odgovornosti davale veću pozornost, koje su građanima ukazivale što sve znači okrivljeni dužnosnik, no smrt Bandića spriječila je da se vidi što građani Zagreba sada misle o optuženima na izborima, ako se valjano osvijeste o tome.

Serijal tekstova "Optužnice, procesi i presude (ne)smetaju" napisan je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama

OZNAČENO U

◀ AEM ▶ optužnica ▶ Miln Bandić ▶ izbori ▶ uskok

FACEBOOK KOMENTARI

Komentari ispod članaka ni na koji način nisu stavovi uredništva Varaždinskih vijesti te su za njih odgovorni isključivo čitatelji. Ističemo kako je stav redakcije da je zabranjeno vrijeđanje, govor mržnje te poticanje diskriminacije na osnovi rase, etničke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjere, dobi, rodnog identiteta ili spolne orijentacije. Svi komentari za koje uredništvo procijeni da su neprikladni bit će obrisani, a njihovi autori prijavljeni nadležnim tijelima.

POVEZANI ČLANCI

[Optužnice, procesi i presude \(ne\)smetaju \(10\): Promjene zakona nisu dovoljne - ozbiljna reforma pravosuđa više ne može odgađati!](#)

Neovisnost, stručnost, efikasnost i dostupnost sudstva moraju predstavljati glavne ciljeve reforme, a posebna pozornost se mora dati postupcima u kojima se sudi za (političku) korupciju na visokoj razini koji bi se trebali završiti u najkraćem mogućem roku.

[Optužnice, procesi i presude \(ne\)smetaju \(9\): Treba procesni kalendar, ali i suspenzija optuženih dužnosnika](#)

Dugotrajnost, ali i netransparentnost kaznenih postupaka, koja se vidi i u tome da jasnost ne može dobiti na uvid obrazloženje prvostupanjskih presuda - glavni su uzrok političkog fenomena kandidiranja optuženih i njihovog dolaska na vlast, a ne građani koji ih biraju ili sami optuženi koji se kandidiraju. Uostalom, potonje je moguće i događa se u Njemačkoj i drugim zemljama pa zašto onda ne bi bilo moguće u nas, pogotovo ako se ima u vidu da su pojedini naši lokalni dužnosnici, nakon godina suđenja, uspjeli dokazati svoju nedužnost koju su stalno isticali, kao što su gradonačelnici Ivica Kirin i (zasada) Ivan Čehok?